

Videre forvaltning av villrein på Hardangervidda

Mandat 7. januar 2021

Bakgrunn

Det er et mål å begrense og, om mulig, utrydde skrantesjuka i Norge. Etter funnet av skrantesjuka på Hardangervidda høsten 2020, kom Vitenskapskomiteen for mat og miljø med en [rapport](#) som vurderte ulike framtidige forvaltningsstrategier på Hardangervidda. Mattilsynet og Miljødirektoratet leverte i april 2021 en [anbefaling](#) til Klima- og miljødepartementet (KLD) og Landbruks- og matdepartementet (LMD) hvor forslag til mål og tiltak ble beskrevet. Basert på dette mottok Miljødirektoratet og Mattilsynet flere oppdrag fra KLD og LMD, herunder:

Bestilling 4: Vi ber om at Mattilsynet og Miljødirektoratet gjør en helhetlig faglig vurdering av videre forvaltning av Hardangerviddastammen. Det bes om at Mattilsynet og Miljødirektoratet på egnet måte involverer lokale i vurderingene. Frist: Miljødirektoratet og Mattilsynet bes om å så snart som mulig komme tilbake til departementene med dato for når denne vurderingen kan foreligge.

Brev fra KLD og LMD datert 13. september 2021

Arbeidsgruppe

Miljødirektoratet og Mattilsynet ønsker å gjennomføre en dialogprosess med en bredt sammensatt arbeidsgruppe, som skal levere et underlag for direktoratenes vurdering, jf. bestillingen over. Lokal forankring av arbeidet er viktig. God forankring innenfor fagfeltene bestandsforvaltning, økologi og veterinærmedisin er også viktig.

Arbeidsgruppa vil være rådgivende. Direktoratene vil vurdere rådene fra gruppa når departementenes bestilling skal besvares. I tillegg har Mattilsynet og Miljødirektoratet bestilt en vurdering av genetikk og bestandsreduksjon som også vil utgjøre en del av grunnlaget.

Gruppa må ha en relevant sammensetning og en størrelse som sikrer god kommunikasjon både i møter og via andre kommunikasjonskanaler. Vi legger derfor opp til at gruppa sammensettes på følgende måte:

Organisasjon	Navn
Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet	Endre Læg Reid
Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet	Kjetil Heitmann
Hardangervidda villreinutval	Henning Poulsson
Hardangervidda villreinutval	Svein Erik Lund
Fjellstyra på Hardangervidda	Vebjørn Håvardrud
Hardangervidda grunneiersamskipnad	Odd Gunnar Vikan
Veterinærinstituttet	Petter Hopp
Veterinærinstituttet	Jørn Våge
Norsk institutt for naturforskning (NINA)	Olav Strand
Norsk institutt for naturforskning (NINA)	Christer M. Rolandsen
Universitetet i Oslo	Atle Mysterud
NMBU	Michael Tranulis
Tamreinrepresentant Reindriftnæring	Asgrim Opdal/Runar Bjøberg

Gruppas medlemmer skal innhente, ivareta og formidle synspunkter fra egen organisasjon eller eget fagfelt i arbeidet.

Mandat og leveranser

Grappa skal levere én felles rapport med tilrådninger til Mattilsynet og Miljødirektoratet senest 15. juni 2022. Grappa kan også utarbeide delrapporter, og disse leveres som vedlegg til hovedrapporten. Hvis det er temaer hvor det ikke er konsensus i grappa, skal dette fremgå av rapporten slik at direktoratene får best mulig grunnlag for sin totalvurdering.

Gruppas leveranse skal ivareta målet og strategien for skrantesjukearbeidet; Å begrense, og om mulig utrydde, klassisk skrantesjuka på Hardangervidda. Det tas forbehold om at mål og strategi blir endret i løpet av 2022. Leveransen skal også ta hensyn til villrein som ansvarsart, herunder bidra til en frisk stamme med god kondisjon.

Grappa **skal** konkretisere langsiktige tiltak for å nå målet om å begrense, og om mulig utrydde, klassisk skrantesjuka på Hardangervidda:

- konkretisere årlige mål for bestandsstørrelse og -sammensetning i minimum 3 år framover
- foreslå tiltak for å sikre at målene for bestandsstørrelse og -sammensetning nås hvert år
- foreslå overvåking av bestanden, herunder GPS-merking og tellinger, gjerne for kommende treårsperiode
- konkretisere hvordan vi kan få en lokal forankring, herunder kommunikasjon

Grappa **kan** i tillegg peke på konkrete kunnskapsbehov og foreslå ulike bestandsrelaterte tiltak knyttet til eventuelle funn av flere smitta villrein på Hardangervidda.

Rapporten som grappa utarbeider, skal begrenses til det ovenfor nevnte. Momenter og tema som berører andre sider av skrantesjukearbeidet skal ikke inngå uten avtale med Miljødirektoratet og Mattilsynet. Ferdslø, arealforvaltning ol. er et stort tema som det vil arbeides med via andre prosesser.

Gjennomføring

Arbeidet gjennomføres som arbeidsmøter som ledes av Norsk Villreinsenter sør, som også ivaretar sekretariatsfunksjonen. Gruppas medlemmer må påregne noe arbeid mellom møtene. Det forventes at grappa involverer ekstern kompetanse ved behov i ulike sammenhenger. Mattilsynet og Miljødirektoratet deltar som observatører i gruppas møter, og vil kunne bidra med avklaringer underveis.

Lista under viser oversikt over aktuelle arbeidsmøter. Det er forventet at gruppas medlemmer deltar fysisk på disse møtene. Tidene er tentative. Det kan bli behov for justering av antall arbeidsmøter underveis i prosessen. Grappa kan også selv vurdere behovet for ytterligere arbeidsmøter med hele eller deler av grappa.

1. Oppstartsmøte, jan/feb 2022.
2. Arbeidsmøte, april 2022.

Kostnadsdekning

Utgifter til drift av grappa og gruppas medlemmer dekkes av Mattilsynet og Miljødirektoratet etter nærmere avtale.